

BESTAANSZEKERHEID (NOG) ALTIJD IN HET GEDING

Nadja Jungmann
Oktober 2025

2024: WAT CYNISCH BEELD

Sociaal minimum blijft voorlopig **ontoereikend**

Aanpak incasso en schuldhulp zal wel wat verbeteren maar **geen grote effecten** te verwachten

Een tekort aan grip voedt **maatschappelijk onbehagen**

Zowel het Rijk als gemeenten worstelen met **krapte in financiën**

Vertrouwen moet
ge- of herwonnen
worden

2024: WAT CYNISCH BEELD

Sociaal minimum blijft voorlopig
ontoereikend

Aanpak incasso en schuldhulp zal
wel wat verbeteren maar **geen
grote effecten** te verwachten

Een tekort aan grip voedt
maatschappelijk onbehagen

Zowel het Rijk als gemeenten
worstelen met **krachte in financiën**

SOCIAAL MINIMUM TOEREIKENDER

	Alleenstaande	Alleenstaande 3 kinderen 11, 13 & 15 jaar	Paar	Paar, 3 kinderen 11, 13 & 15 jaar
2022	-94	-229	-195	-483

Kanttekeningen

- Aanname energielabel C of hoger en veelvoorkomende huur
- Geen verleidingsuitgaven en impulsaankopen
- Geen vrijetijdsuitgaven, roken, huisdieren, bijzondere niet gedekte ziektekosten
- Aanname volledig gebruik van alle inkomensondersteunende maatregelen

WAT IS ARMOEDE?

2023 nieuwe norm SCP, CBS en Nibud:

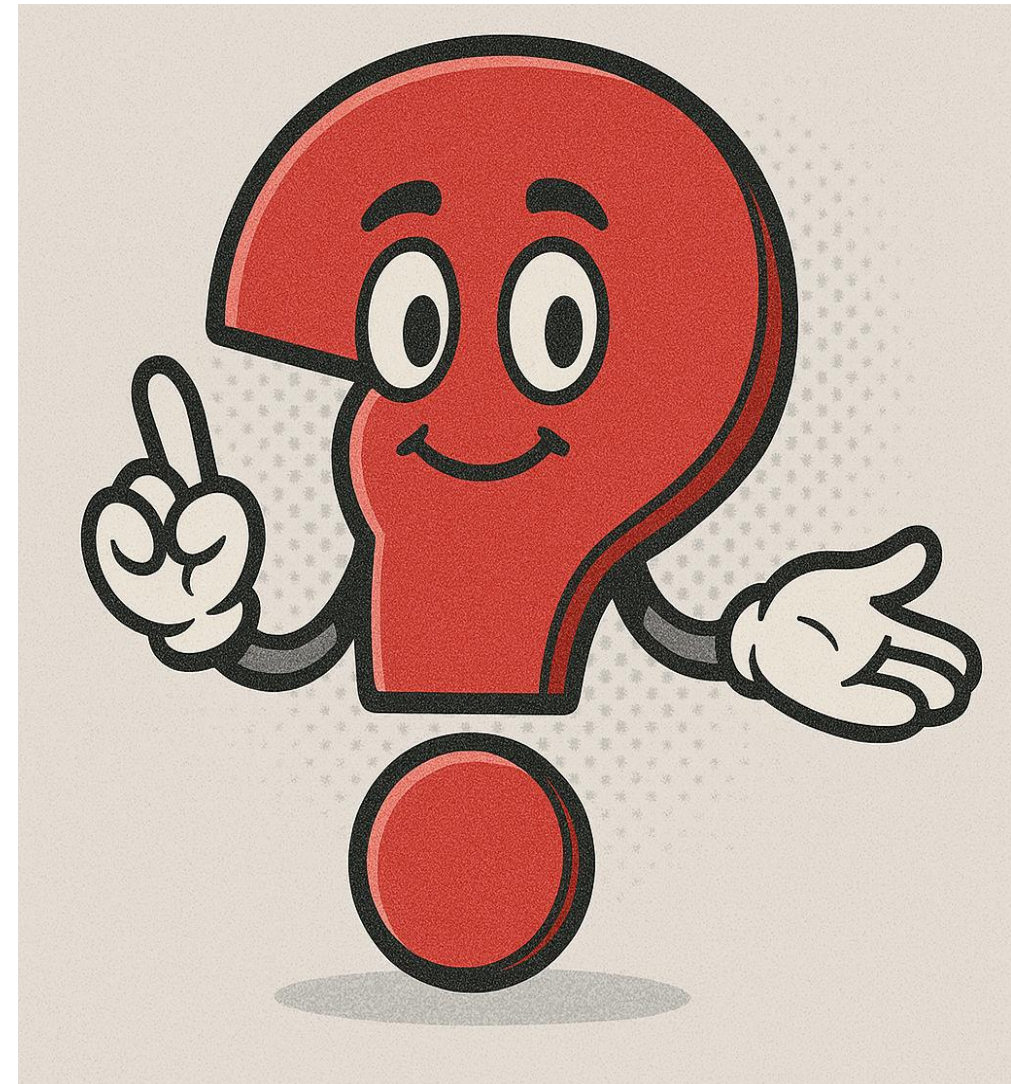
- Werkelijke kosten vaste lasten en boodschappen
- Sociale participatie (vereniging, bezoek etc)
- Spaargeld en bezit tellen mee

2023

540.000 huishoudens (3,1% was 7,1% in 2018)

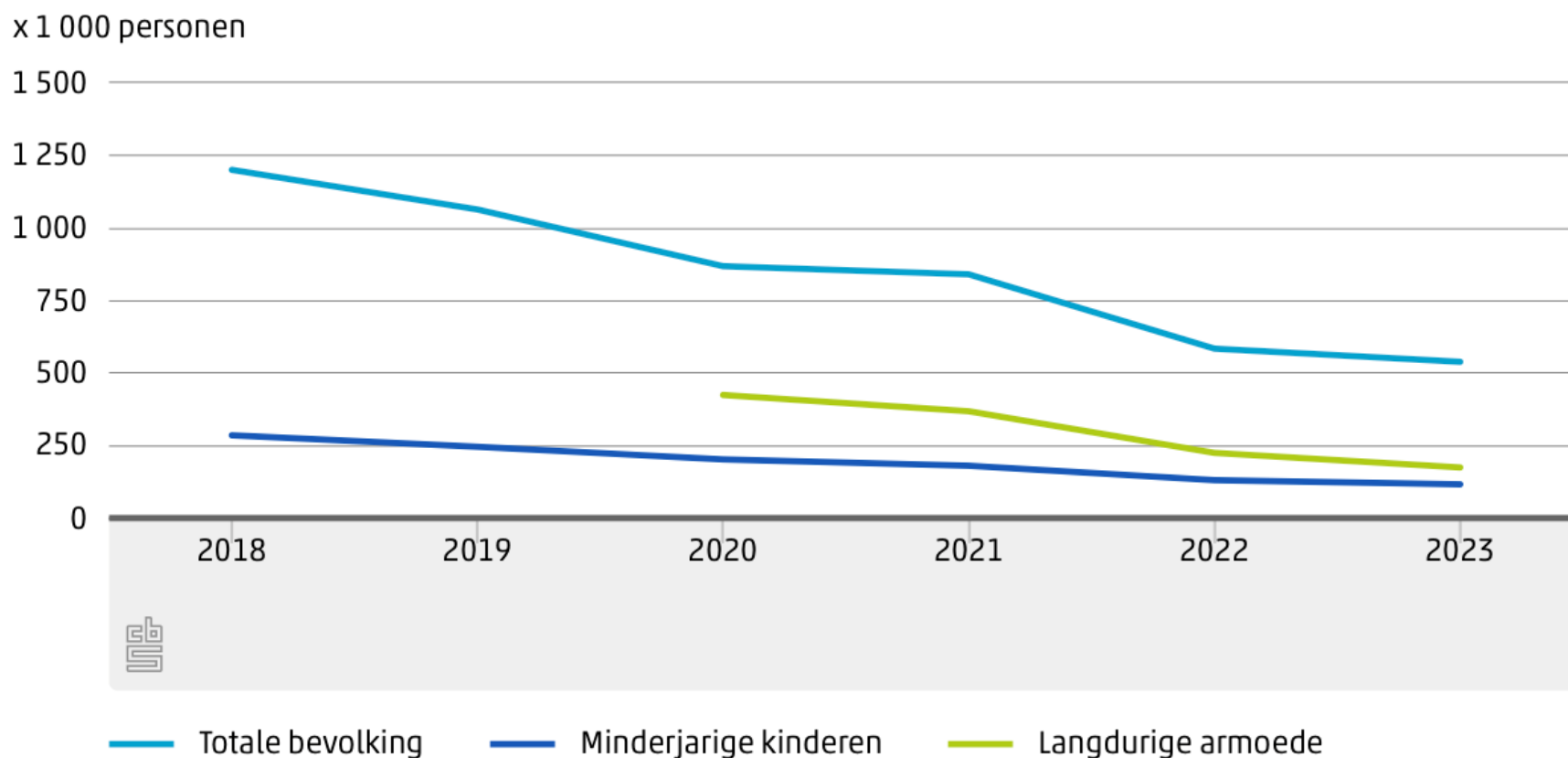
1 op de 3 is langer dan 3 jaar arm

1 op de 3 heeft problematische schulden

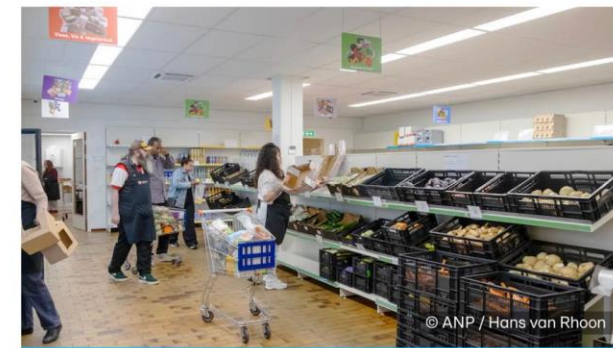

Verklaring daling: loonstijgingen,
coronasteun, energiemaatregelen

ONTWIKKELING ARMOEDE 2018-2023

RTL NIEUWS

RTL Nieuws

Armoede nog steeds een probleem

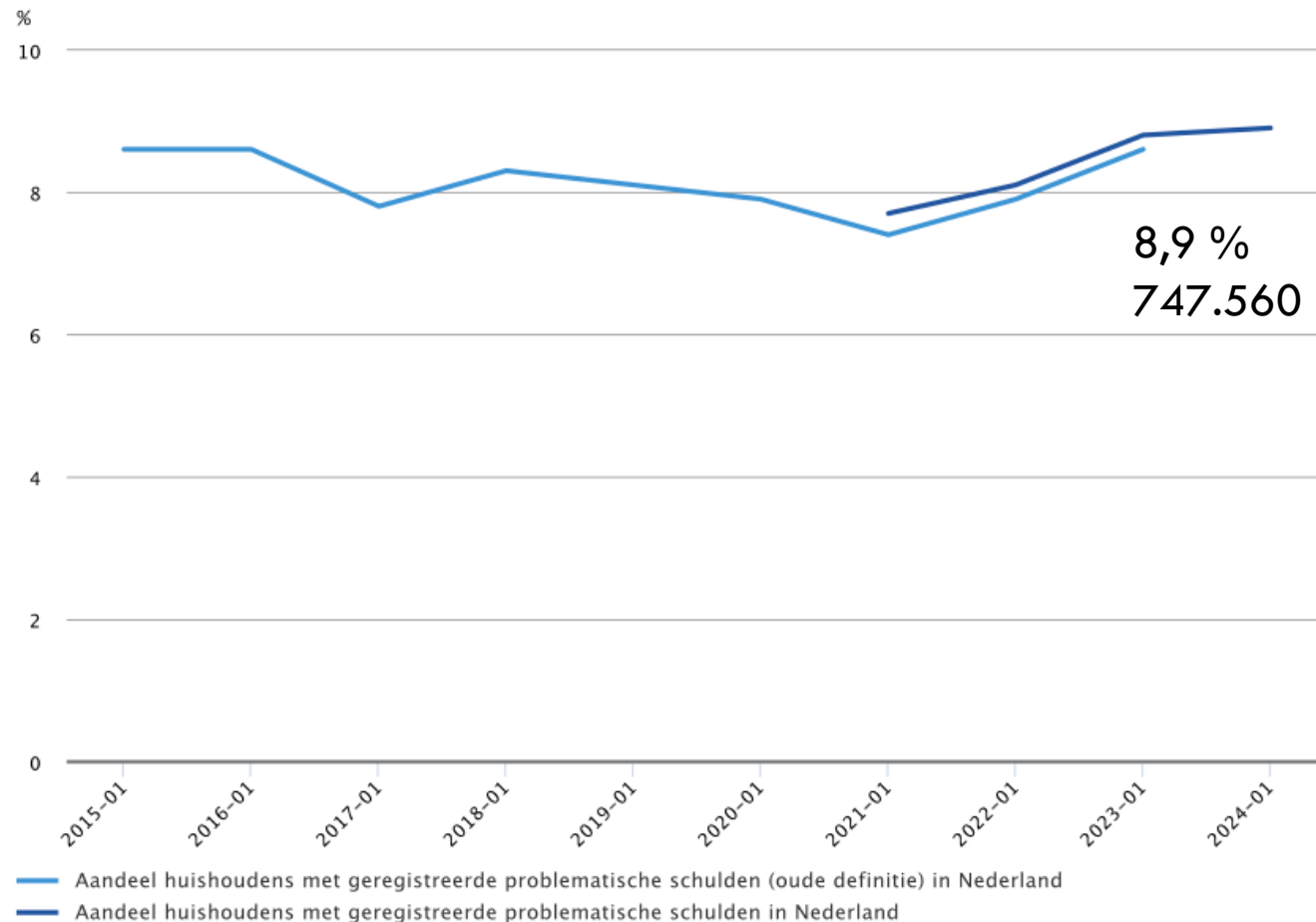
Aantal mensen naar voedselbank stevig gedaald: 20 procent minder klanten

26 mei 2025 · Aangepast: 26 mei 2025

Het aantal klanten van de voedselbank is vorig jaar met ongeveer 20 procent gedaald. De daling heeft volgens Voedselbanken Nederland waarschijnlijk te maken met overheidsmaatregelen. Denk aan de verhoging van het kindgebonden budget, het hogere minimumloon en de aanhoudend lage werkloosheid.

ONTWIKKELING SCHULDEN 2015-2024

Ontwikkeling geregistreerde problematische schulden in Nederland¹⁾

Betaalrisico bij huurders

2020: 18% 2024: 8%

Huishoudens met een betaalrisico komen 200,- per maand tekort

Gemiddelde duur

Achterstand – Hulpvraag SHV
8 jaar

2024: WAT CYNISCH BEELD

Sociaal minimum blijft voorlopig **ontoereikend**

Aanpak incasso en schuldhulp zal wel wat verbeteren maar **geen grote effecten** te verwachten

Een tekort aan grip voedt **maatschappelijk onbehagen**

Zowel het Rijk als gemeenten worstelen met **krapte in financiën**

INCASSO: CAP EN ZORGPLICHT VOOR DEURWAARDER

Najaar 2023

Publicatie 'Schulden klein houden en perspectief bieden'

2024 overgenomen in:

Herijking civiele invordering

Eindrapport IBO problematische schulden

Regeerprogramma

2025 Kamerbrief

Uitwerking collectief afbetalingsplan en zorgplicht deurwaarders

Pilot ketensamenwerking

Deurwaarders verwijzen pro-actief naar schuldhulp

NULAANBOD

NOS Nieuws • 16 december 2024, 12:25

Steeds meer schulden kwijtgescholden door nieuwe regels

Bart Kamphuis

Verslaggever economie

Veel schulden, maar helemaal niets aflossen. In één klap ervan af, zonder verdere wettelijke verplichtingen. Schuldeisers zien met lede ogen aan dat dit steeds vaker voorkomt.

Dat komt door een nieuwe richtlijn in de schuldhulpverlening. Schuldeisers krijgen een 'nulaanbod', dat neerkomt op het kwijtschelden van de schuld, zonder aflossing of een andere tegenprestatie.

1 op de 3 nieuwe schuldregelingen is nulaanbod

Landelijk: toename aantal dwangakkoorden

Categoriale toepassing wettelijk niet toegestaan

Publicatie in Tijdschrift voor Insolventierecht in augustus

Geen openbare reacties of discussie

REDENERING

Aanleiding invoering nulaanbod

NVVK: constatering Commissie Sociaal Minimum bijstandsnorm niet toereikend

Per 1 januari 2021 wetswijzigingen Vereenvoudigde beslagvrije voet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

1 Wetgever wil dat debiteur altijd iets aflost. Daarom 5%-regeling. Dit is een bewuste en principiële politieke keuze met alleen hardheidsclausule voor uitzonderlijke situaties

2 art. 4a lid 5 Wgs: In het plan van aanpak wordt ten minste de beslagvrije voet, bedoeld in de artikelen 475c tot en met 475e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, in acht genomen

REDENERING

Memorie van Toelichting Wgs

‘In de wetswijziging is daarom opgenomen dat schuldhulpverleners bij het opstellen van het plan van aanpak de beslagvrije voet zoals geregeld in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gebruiken. Dit houdt in lijn met de huidige praktijk in dat altijd ten minste 5% van het inkomen gebruikt kan worden voor aflossing van schulden. Er is dus altijd een minimale afloscapaciteit, hetgeen van belang is voor schuldeisers om mee te werken aan een schuldregeling.’

Voorstel Moerman/Jungmann

- 1 Aansluiten bij de werkelijke en noodzakelijke kosten die mensen hebben in plaats van het gebruik van forfaitaire bedragen;
- 2 waarbij in lijn met de bedoeling van de wetgever er altijd 5% wordt afgedragen;
- 3 waarvan kan worden afgeweken wanneer sprake is van (uitzonderlijke) noodzakelijke extra kosten die niet op andere wijze vergoed kunnen worden.

2024: WAT CYNISCH BEELD

Sociaal minimum blijft voorlopig **ontoereikend**

Aanpak incasso en schuldhulp zal wel wat verbeteren maar **geen grote effecten** te verwachten

Een tekort aan grip voedt **maatschappelijk onbehagen**

Zowel het Rijk als gemeenten worstelen met **krapte in financiën**

TEKORT AAN GRIP VOEDT ONBEHAGEN

Mensen willen een inkomen waarmee ze het einde van de maand halen, een veilige en vertrouwde woonomgeving en een huis voor zichzelf en hun kinderen. Voor jongeren is een eigen woonruimte een cruciale stap op weg naar zelfstandigheid.

TEKORT AAN GRIP VOEDT ONBEHAGEN

Woningmarkt is
problematisch

Gemiddeld
vervoersgebruik voor
modaal te duur

25% voelt te
weinig grip op
uitgaven energie

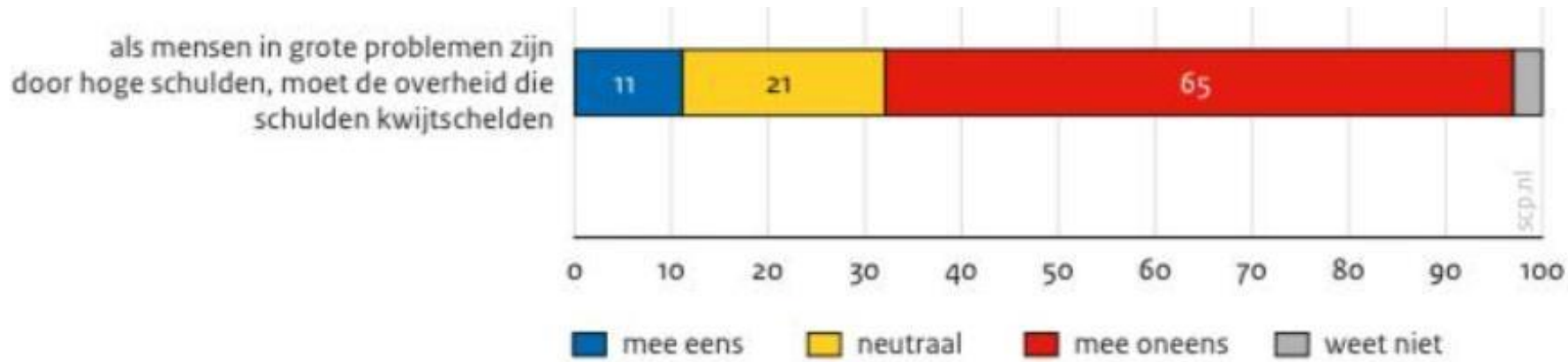
30% komt moeilijk
rond: m.n. huurders,
jongvolwassenen en
wisselend inkomen

Nibud: koopkrachtplaatjes
houden onvoldoende rekening
met individuele situaties

VNG: Agenda
maatschappelijke onrust -
identificeren
onrustnarratieven

Den Haag afgelopen week, corona en vaccinatie, 5G, boerenprotesten,
Black Lives Matter, Sinterklaasintochten, de gele hesjes

DRAAGVLAK KWIJTSCHELDING

Hoeveel procent van de huishoudens is het eens met de stelling:
Als mensen in grote problemen zijn door hoge schulden moet de
overheid die schulden kwijtschelden

2024: WAT CYNISCH BEELD

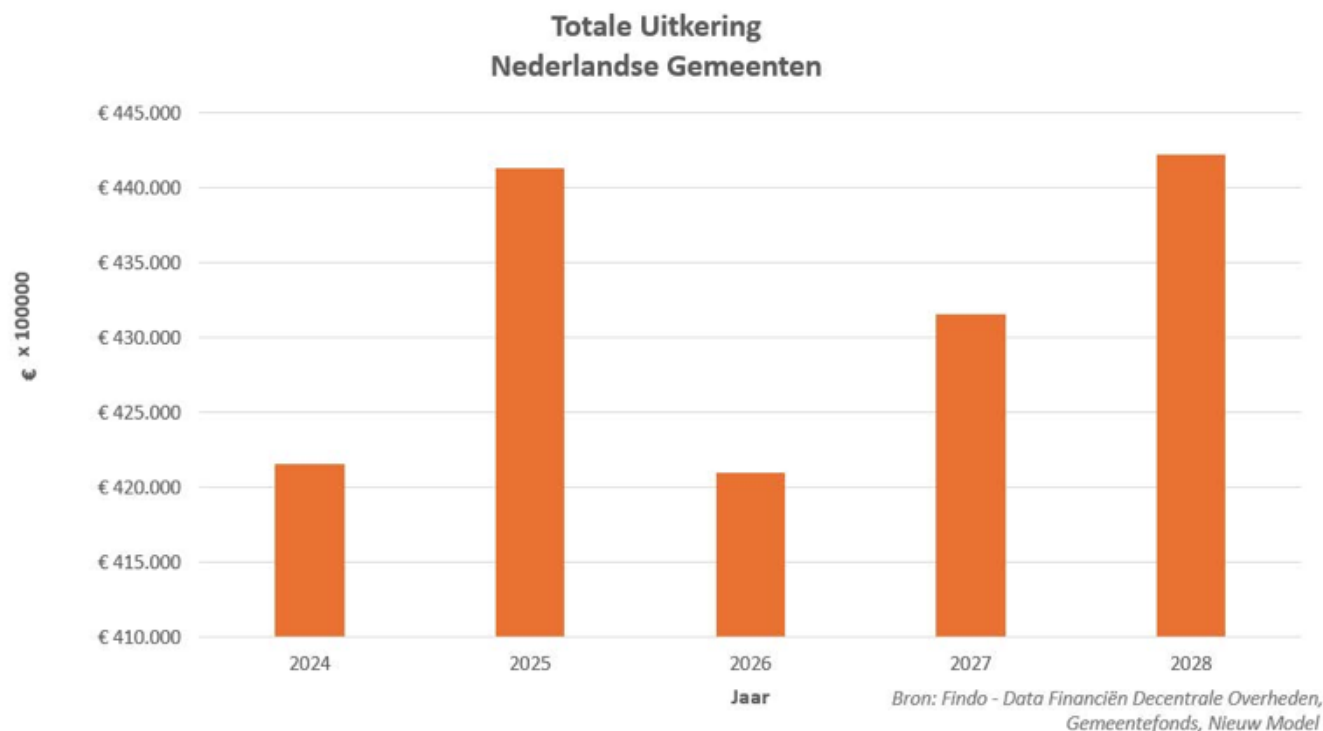
Sociaal minimum blijft voorlopig **ontoereikend**

Aanpak incasso en schuldhulp zal wel wat verbeteren maar **geen grote effecten** te verwachten

Een tekort aan grip voedt maatschappelijk onbehagen

Zowel het Rijk als gemeenten worstelen met krapte in financiën

RAVIJNJAAR GEMEENTEN

Een korting betekent niet direct een tekort

Veel gemeenten hebben strategische financiële plannen voorbereid

Impact verschilt enorm per gemeente

Geen kaalslag social domein

2025: EEN OPTIMISTISCHER BEELD

Sociaal minimum voor meer
huishoudens toereikend

Balans tussen crediteuren en
debiteuren raakt uit balans

Maatschappelijk onbehagen blijft
een aandachtspunt

Inzet incasso: kort op de bal,
warm, duidelijk en pro-actief

BEDANKT!

NADJA JUNGMAANN

Adviseur en trainer Social Force

Lector Schulden en Incasso
Kenniscentrum Sociale Innovatie Hogeschool Utrecht

Bijzonder hoogleraar schuldenproblematiek aan de
Bregsteinleerstoel aan de Universiteit van Amsterdam

Andere functies

- Bestuurslid stichting MESIS/METAS
- Lid raad van advies NVVK
- Voorzitter erkenningscommissie Movisie
maatschappelijke ondersteuning, participatie en
veiligheid
- Ambassadeur 113 Zelfmoordpreventie

CONTACT EN INFORMATIE

Nadja Jungmann

www.socialforce.nl

Nadja.jungmann@socialforce.nl

06 29 22 99 77